

www.pwc.com

Ekspertteenus Statistikaameti tegevuse efektiivsuse parandamiseks

Projekti I etapi tulemuste ülevaade

Statistikanõukogu, 16. juuni 2017

Projekt on rahastatud Euroopa Sotsiaalfondi meetme 12.1 „Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamise kaudu“ tegevusest 12.1.3 „Institutsionaalse ja organisatsioonide võimekuse tõstmine“.

pwc

Projekti tutvustus

Projekt eesmärk on tuvastada **Statistikaameti tegevuse efektiivsuse parandamise võimalusi** - hinnata koostatava statistika vajadust, Statistikaameti tööprotsesside ja juhtimissüsteemi efektiivsust ning saada ettepanekud nii ameti tegevuste kui juhtimissüsteemi parandamiseks.

Projekt viiakse läbi 3 etapis:

- **I etapp** - statistikatööde analüüs (veebruar-juuni 2017)
- **II etapp** - organisatsioonianalüüs, sh tööanalüüs, personali- ja IT süsteemide analüüs (juuni-september 2017);
- **III etapp** - juhtimissüsteemi analüüs (september-detsember 2017)

I etapp: statistikatööde analüüs

Etapi eesmärk oli **hinnata statistikatööde kasutatavust ning tuvastada, kas statistikaprogrammi raames eksisteerib optimeerimisvõimakusi.**

Võtmeküsimus – millist statistikat on lõpptarbivate jaoks tegelikult tarvis toota?

Töö käigus etapi eesmärk muundus –> **hinnata statistikaprogrammi kvaliteeti ning selle koostamise protsessi parendusvõimalusi**, et tagada edaspidiselt statistikaprogrammis vaid nende väljundnäitajate kajastamine, mis on põhjendatud kas kohustusliku nõudega (EL tasemel, tulenevalt rahvusvahelisest kokkuleppes vms) või millel on oluline siseriiklik nõudlus.

NB! Lähenemine on väljundnäitaja põhine – sisendandmete analüüs ei ole käesoleva projekti fookuses.

I etapi tegevused

- 2015. aastal Statistikaameti poolt läbiviidud **statistikatööde kasutatavuse uuringu tulemuste analüüs**, kvaliteedikontroll ja tulemuste valideerimine.
- **Statistikaprogrammi** (eelnõu perioodiks 2017-2021) väljundnäitajate analüüs, sh: programmi analüüs õigusliku aluse järgi, peamise avaliku huvi esindaja järgi, Statistikaameti kulude järgi.
- **Kaasuste analüüs EL õigusaktide alusel** teostatavatele statistikatoodele ja nende väljundnäitajatele.
- Statistikaameti poolne **väljundnäitajate „ümberrhindamine“**.
- **Statistika veebis kasutatavuse** analüüs.
- Statistikaameti poolt teostatavate **tellimustööde** üldine ülevaade.
- **Statistikaprogrammi koostamise protsessi analüüs**, probleemide tuvastamine ning vastavate parendussoovituste koostamine
- **Väljundnäitajate kasutatavuse uuringu formaadi** väljatöötamine ja piloteerimine.

I etapi peamised järeldused I

Statistikaamet on üritanud leida võimalusi ebavajaliku statistika tuvastamiseks, kuid **paraku ei ole senine lähenemine olnud alati tulemuslik.**

Juurpõhjus – Statistikaamet on lähtunud efektiivsuse otsimisel **statistikatöö**, mitte **väljundnäitaja** tasemest. Väljundnäitajate grupeerimine statistikatöökaks on aga asutuse protsessist tulenenud ega lähtu näitajate tegelikust sisust või kasutajate vajadusest. **Uurimissubjektiks tuleks meie hinnangul võtta väljundnäitaja.**

I etapi peamised järeldused II

- **Väljundnäitajate õiguslike aluste (EL, muu rahvusvaheline, siseriiklik) määramine statistikatöö tasemel ei ole asjakohane.** Suur osa väljundnäitajaid ei ole statistikatöö tasandil määratud õigusliku alusega seotud või ole tegelikult selle järgi kohustuslikud (näide: EL kohustus 91% -> 46%).
- **Süsteem ministeeriumitelt tagasiside kogumiseks ja haldamiseks on kohati puudulik.** Probleem puudutab nii väljundnäitajate kasutatavuse uurimist (2015 uuring) kui iga-aastast statistikaprogrammi koostamist.
  - Vastaja jaoks on andmete maht ebamõistlikult suur – kõigilt küsitakse kõike (tingib vastuste madala kvaliteedi ja pealiskaudsuse);
  - Väljundnäitajate tasemel avaliku huvi peamist esindajat ei ole kaardistatud – tellijad ei võta vastutust statistika vajalikkuse osas (puudub motivatsioon näitaja elimineerimiseks);
  - Kõigis ministeeriumites ei ole määratud konkreetset kontaktisikut ja vastutajat;
  - Saadud tagasisidet ei valideerita ega kontrollita süsteemselt.

I etapi peamised järeldused III

- **Statistikaprogrammi koostamisel esineb olulisi probleeme** andmete haldamise osas, nt väljundnäitajate nimekirjades kajastatakse vananenud (ca 10%) ja dubleerivaid (ca 11%) väljundnäitajaid.
- Statistikaameti poolt läbiviidud väljundnäitajate hindamine (õiguslik alus, kohustuslikkus, avaliku huvi esindaja) on samm õiguse suunas, aga **vajab veel täiendavat tööd**. Kahe EL kaasusanalüüsi järeldused indikeerivad jätkuvalt olulisi ebatäpsusi – vabatahtlik vs kohustuslik, õigusliku aluse määratlus jne.

Peamised soovitused I

1. Statistikaprogrammi koostamisel on vajalik määrata väljundnäitajate kaupa **peamine avaliku huvi esindaja** ehk **konkreetne tellija**.
2. Statistikaprogrammi koostamisel on vajalik määrata statistikatööde väljundnäitajate tasemel väljundnäitaja **õiguslikud alused ning nende kohustuslikkus**.
3. Statistikaprogrammi koostamisel on vajalik välja töötada **põhimõtted** (sh periood), mille alusel kontrollitakse ja valideeritakse EL õigusaktidest või rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevate väljundnäitajate jätkuva tootmise vajadust.
4. Statistikaprogrammi koostamisel on vajalik välja töötada efektiivsem ja kontrollitum **sisendi ja tagasiside andmise protsess**.

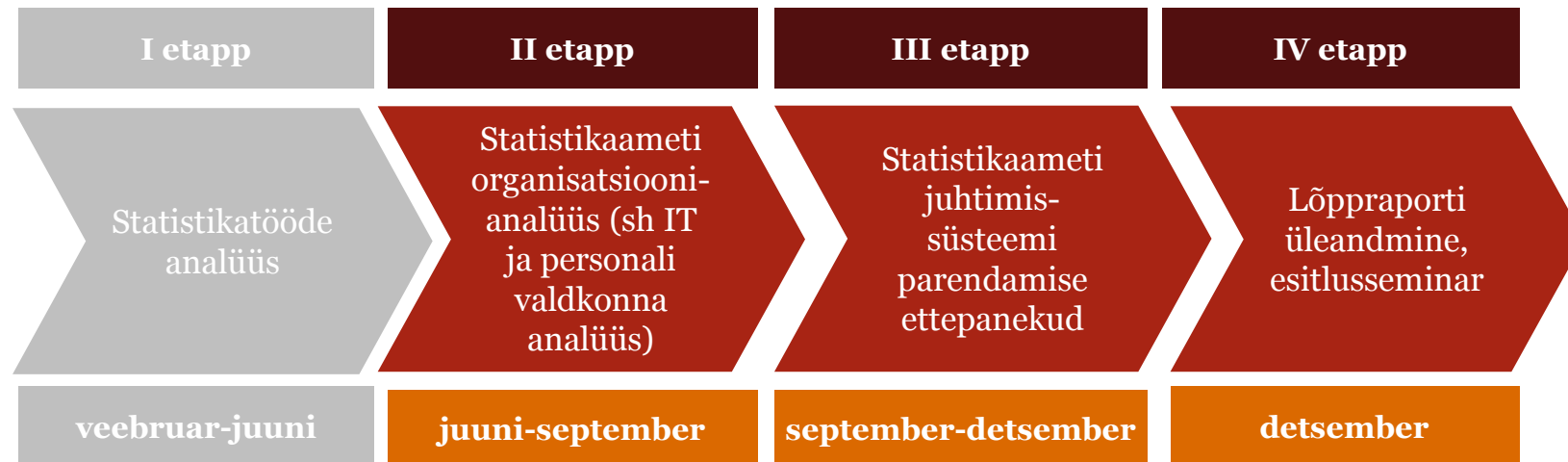

Peamised soovitused II

5. Statistikaprogrammi koostamise protsessi esimeses etapis on otstarbekas küsida sisendit ja tagasisidet ainult **siseriikliku tellimuse alusel toodetavate väljundnäitajate kohta nende põhitellijatelt.**
Teises etapis on otstarbekas küsida sisendit ja tagasisidet **kõikidelt valitsemisaladelt nende siseriiklike väljundnäitajate kohta, mille kasutamise osas puudub väljundnäitaja põhitellijal huvi.**
6. Teisese kasutusvajaduse puudumisel on otstarbekas kontrollida nimetatud väljundnäitajate kasutatavust **veebikasutuse andmete alusel.**
7. Kui tegevuste tulemusena selgub, et kasutusvajadus puudub, tuleks muude oluliste põhjenduste puudumisel **väljundnäitaja programmist välja arvata.**

Projekti edasine ajakava

1. Statistikatööde analüüs: veebruar-juuni 2017
2. Statistikaameti organisatsioonianalüüs (tööanalüüs, sh personali- ja IT-süsteemide analüüs): juuni-september 2017
3. Statistikaameti juhtimissüsteemi parendamise ettepanekud: september-november 2017
4. Lõppraporti üleandmine ning esitlusseminar: detsember 2017

Täname!

© 2017 AS PricewaterhouseCoopers. Kõik autoriõigused kaitstud. "PwC" viitab Eesti seaduste alusel asutatud ja tegutsevale äriühingule AS PricewaterhouseCoopers Advisors või kontekstist lähtuvalt teistele PricewaterhouseCoopers International Limited rahvusvahelise võrgustiku liikmetele, kellest igaüks on eraldiseisev ja sõltumatu juriidiline isik.

